

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням Вченої ради Академії

Протокол від «29» 01 2026 р. № 1

Голова Вченої ради Академії
бригадний генерал медичної служби

Валерій САВИЦЬКИЙ

29 01 2026 р.

ПРОГРАМА
вступних випробувань
до Української військово-медичної академії
за програмою військової інтернатури

Факультет підготовки військових лікарів

Кафедра військової психіатрії, медичної та клінічної психології

Галузь знань: I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність: I2 Медицина

Спеціалізація: "Психіатрія"

Розглянуто та схвалено

Протокол засідання Методичної
ради Академії № 1

від «10» 01 2026 р.

Київ - 2026

Програма вступних випробувань до військової інтернатури Української військово-медичної академії за спеціалізацією «Психіатрія» підготована колективом кафедри військової психіатрії, медичної та клінічної психології Української військово-медичної академії:

Марущенко Катерина Юріївна, начальник кафедри військової психіатрії, медичної та клінічної психології ФППК УВМА, доктор філософії в медицині, полковник медичної служби;

Кожина Ганна Михайлівна, професор, доктор медичних наук, професор кафедри військової психіатрії, медичної та клінічної психології ФППК УВМА;

Гічун В'ячеслав Сафронович, професор, доктор медичних наук, професор кафедри військової психіатрії, медичної та клінічної психології ФППК УВМА;

Толмачов Олексій Анатолійович, викладач кафедри військової психіатрії, медичної та клінічної психології ФППК УВМА, начальник клініки психіатричної ВМКЦ ПР, к.мед.н., підполковник медичної служби;

Василиків Ростислав Богданович, викладач кафедри військової психіатрії, медичної та клінічної психології ФППК УВМА, працівник ЗС України.

Програма вступних випробувань «Психіатрія» включає теоретичні питання з питань діагностики, лікування, реабілітації та профілактики основних психічних захворювань та розладів, організації психіатричної допомоги в Україні та змісту роботи лікаря психіатра у цивільних закладах МОЗ України, враховуючи реалії сьогодення.

У результаті самостійного вивчення дисциплін при підготовці до складання вступного іспиту кандидати до вступу у військову інтернатуру за спеціалізацією «Психіатрія» повинні:

ЗНАТИ:

- основи законодавства про охорону здоров'я та директивні документи, які обумовлюють діяльність органів та установ Міністерства охорони здоров'я України, в тому числі в умовах ведення бойових дій;
- загальні питання щодо організації психіатричної допомоги - порядок психіатричного огляду пацієнтів, питання госпіталізації до психіатричного стаціонару у добровільному, невідкладному чи примусовому порядку;
- загальні питання щодо організації роботи швидкої психіатричної допомоги в Україні;
- основи нормальної, патологічної анатомії та фізіології органів центральної нервової системи;
- основи неврології, психології, патофизиології;
- основні питання загальної психопатології (розлади сприйняття, відчуття, уявлень, пам'яті та інтелекту, мислення, емоційні, вольові та психомоторні розлади, розлади особистості, симптоми та синдроми порушення свідомості тощо);
- клінічну картину психічних захворювань, їх етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;

- симптоматику станів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії (епілептичний статус, тяжкий алкогольний делірій, тяжкі депресії, суїцидальні спроби, нейрорептичні ускладнення тощо);

- методи дослідження психічно хворих і, передусім, клініко-психопатологічні, можливості інструментальних та спеціальних параклінічних методів діагностики в психіатрії;

- основи психофармакології, фармакокінетики та фармакотерапії психічних захворювань, та інші методи біологічної терапії; основи психотерапії;

- принципи проведення судово-психіатричної експертизи психічно хворих.

- принципи медико-психологічної реабілітації;

ВМІТИ:

- провести клінічне обстеження хворого з терапевтичною та психічною патологією;

- призначити необхідні лабораторні дослідження;

- призначити необхідні інструментальні дослідження для уточнення діагнозу, обґрунтувати їх доцільність, а окремі - провести самостійно;

- володіти сучасними методами лікування хворих з психічними та поведінковими розладами та психічними захворюваннями;

- проводити ефективну і доцільну інтенсивну терапію невідкладних станів.

Вступні випробування кандидатів до вступу у військову інтернатуру Української військово-медичної академії за спеціалізацією «Психіатрія» проводяться з наступних розділів та тем:

НАЗВА РОЗДІЛУ ТА ЙОГО ЗМІСТ	
1	ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХІАТРІЇ ТА ЗАГАЛЬНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ
1.1	Організація психіатричної допомоги населенню
1.1.1	Предмет та завдання психіатрії та наркології, історія розвитку. Епідеміологія психічних захворювань та головні тенденції динаміки в Україні та світі. Поширеність психічних захворювань в зарубіжних країнах. Поширеність психічних захворювань в Україні. Основи організації психіатричної допомоги в Україні. Десять принципів ВООЗ стосовно захисту прав психічно хворих. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні. Правові засади надання психіатричної допомоги в Україні. Закон України «Про психіатричну допомогу». Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації. Примусове лікування психічно хворих. Особливості транспортування психічно хворих, які знаходяться в стані збудження, правила фіксації. Сучасні методи корекції збудження. Особливості догляду за психічно хворими.
1.2	Питання етики і деонтології в професійній діяльності лікаря-психіатра.
1.2.1	Поняття про деонтологію в психіатрії. Особливості взаємовідносин між лікарем та психічно хворим в процесі терапії. Етичні питання в клініці екзогенних психозів. Етичні та деонтологічні питання в клініці межових станів. Деонтологія та психотерапія.

1.3	Загальна психопатологія
1.3.1	Класифікація психопатологічних синдромів. Поняття про симптом та синдром. Принципи класифікації симптомів та синдромів. Синдром як типова сукупність симптомів. Типові, атипові, прості, складні, малі та великі синдроми. Невротичний та психотичний рівні психічних розладів. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10 та МКХ-11). Основні положення, термінологія, розділи. Значення діагностики психопатологічного синдрому для вибору тактики ведення хворого, методу невідкладної терапії та наступного обстеження хворого.
1.3.2	Розлади відчуття та сприйняття. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуттів, сприймань та уявлень. Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії. Порушення сприймання: ілюзії та галюцинації: визначення, класифікація, діагностика. Диференційна діагностика псевдогалюцинацій та істинних галюцинацій. Вікові особливості розладів відчуттів, сприймань та уявлень.
1.3.3	Розлади мислення та інтелекту. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів мислення та інтелекту. Поняття про непродуктивні розлади мислення. їх види. Продуктивні розлади мислення: надцінні, нав'язливі, маячні ідеї. Етапи формування маячіння. Види маячіння. Порушення інтелекту. Синдроми недоумства. Класифікація. Критерії діагнозу олігофренії. Клінічна картина олігофренії. Диференційний діагноз. Прогноз, експертиза, лікування, профілактика олігофренії.
1.3.4	Синдроми розладів свідомості та самосвідомості. Основні ознаки синдромів затьмарення свідомості. Оглушення, кома, сопор. обнубіляція: визначення, психопатологічна характеристика, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика. Делірій: визначення, клінічні прояви. Аменція. Сутінкові розлади свідомості. Деперсоналізація та дереалізація Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості. Методи визначення стану свідомості та його порушень.
1.3.5	Розлади пам'яті та уваги. Поняття про пам'ять та її процеси. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів пам'яті. Амнезії: психопатологічна характеристика, клінічні прояви, варіанти перебігу. Гіпомнезії. Парамнезії. Корсаковський синдром. Особливості розладів пам'яті при різних захворюваннях. Способи виявлення розладів пам'яті. Розлади уваги: підвищене відволікання, дефіцит уваги. підвищена виснажливість. Способи виявлення розладів уваги.
1.3.6	Порушення емоцій та ефektorної сфери. Розлади емоційної сфери. Класифікація. Фізіологія емоцій. Основні афективні синдроми: депресивний, маніакальний, дисфоричний. Нозологічна специфіка, клінічні прояви, характеристика. Інші афективні симптоми, синдроми. Поняття про фізіологічний та патологічний типи афекту. Патологія настрою. Вікові особливості депресивного та маніакального синдромів. Порушення сили емоцій - патологічне посилення позитивних емоцій (гіпертімія. ейфорія, манія, морія, екстаз); патологічне посилення негативних емоцій (гіпотимія. депресія, , хвороблива анестезія психіки, страх, тривога). Патологічне послаблення емоцій (апатія, емоційна холодність, емоційна тупість). Порушення стійкості емоцій (емоційна лабільність, слабодухість, експлозивність, емоційна інертність). Неадекватність емоцій, амбівалентність, фобії, дисфорії. патологічний

	афект. Сомато-вегетативні ознаки емоційних розладів. Способи визначення порушень емоцій. Вольові розлади: абулія, гіпобулія, гіпербулія, парабулії. Розлади потягів: посилення, послаблення, збочення інстинктів. Компульсивні потяги. Обсесивні потяги. Амбітендентність. Психомоторні розлади: збудження, ступор, паракінезії (парамімії, стереотипії, ехо-симптоми).
1.3.7	Розлади особистості. Психопатія. Патологія формування особистості. Визначення поняття «психопатія. Етіологія, патогенез, класифікація та форми психопатій. Динаміка психопатій (компенсація, декомпенсація, фазові стани, патологічний розвиток особистості). Психопатоподібні стани та акцентуації характеру.
1.4	Методи обстеження осіб з психічними та поведінковими розладами
1.4.1	Клініко-психопатологічне дослідження. Метод спостереження і самоспостереження. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), описання психічного статусу. Поведінкові прояви психічних розладів. Поняття адекватності та критики свого стану. Метод психодинамічного спостереження. Особливості ведення психіатричної документації (історія хвороби, оформлення рецептів та ін.).
1.4.2	Лабораторні методи дослідження. Дослідження біологічних рідин (морфологічні, біохімічні та серологічні дослідження). Визначення змісту психотропних препаратів у крові. Цитологічне, бактеріологічне дослідження ліквору, значення та оцінка його результатів. Значення і оцінка результатів дослідження біологічних рідин для діагностики психічних захворювань.
1.4.3	Рентгенологічні методи обстеження. Методи структурної нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, ядерно-магнітний резонанс). Методи функціональної нейровізуалізації (позитронно-емісійна томографія, функціональний ядерно-магнітний резонанс)
1.4.4	Електроенцефалографія. реоенцефалографія. ехоенцефалографія.
2	СПЕЦІАЛЬНА (НОЗОЛОГІЧНА) ПСИХІАТРІЯ
2.1	Шизофренія: визначення, класифікація клінічних форм, типи перебігу. Клінічні прояви шизофренії. Діагностичні критерії за МКХ-10 та МКХ-11. Лікування та реабілітація хворих на шизофренію. Шизоафективні розлади. Характеристика депресивних та маніакальних станів при шизоафективному розладі. Шизотиповий розлад. Проблема реактивних психотичних розладів.
2.2	Афективні розлади. Загальна характеристика афективних психозів. Класифікація. Варіанти перебігу афективних розладів, поняття про циркулярність, моно- та біполярність. Діагностичні критерії. Клінічна картина біполярного афективного розладу. Основні варіанти депресії, клінічна картина. Проблеми суїцидології. Терапія афективних психозів та профілактика суїцидальної поведінки.
2.3	Епілепсія: класифікація, етіологія та патогенез. Клінічні прояви епілепсії. Перебіг епілепсії. Епілептичні психози. Великі судомні напади. Малі судомні напади: пропульсивні, ретропульсивні. абсанси, міоклонічні напади, акінетичні напади. Вогнищеві (фокальні) напади. Психічні розлади при епілепсії, в т.ч. епілептичні психози. Клінічні прояви. Підходи до терапії. Зміни особистості при епілепсії.

	Діагностика епілепсії. Невідкладна допомога при епілептичному статусі. Лікування епілепсії.
2.4	Психічні розлади при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях. Критерії діагностики соматичних психозів. Загальні закономірності розвитку психічних розладів при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях. Соматогенні психози. Ендокринний психосиндром. Органічний психосиндром. Інфекційні психози. Визначення поняття, клініка, діагностика. Основні принципи лікування психічних розладів при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.
2.5	Загальна характеристика травматичних ушкоджень головного мозку і класифікація черепно-мозкових травм. Клініка психічних розладів у гострому періоді комосії та контузії головного мозку. Психічні розлади у віддаленому періоді черепно-мозкових травм (травматична хвороба). Періодичні органічні (травматичні) психози. Лікування психічних розладів у гострому періоді черепно-мозкових травм і лікування травматичної хвороби
2.6	Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Деменція, класифікація, види, стадії розвитку та клінічні варіанти. Діагностика і диференційна діагностика атрофічних захворювань головного мозку. Лікування психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку.
2.7	Обсесивно-компульсивний розлад. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування.
2.8	Фобічні та тривожні розлади. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування
2.9	Дисоціативні (конверсійні) та соматоформні (тілесних відчуттів та переживань) розлади. Діагностика, лікування.
2.10	Реакція на важкий стрес та порушення адаптації. Бойова психічна травма. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).
2.11	Розлади харчової поведінки. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування
2.12	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю Епідеміологія алкогольної залежності. Етіологія і патогенез. Клінічні прояви і стадії перебігу алкогольної залежності. Алкогольні (металкогольні) психози: гострі - алкогольний делірій, алкогольний галюциноз, алкогольний параноїд та хронічні - псевдопараліч, Корсаковський психоз. Класифікація, діагностика. Алкогольна енцефалопатія. Гостра (синдром Гайс-Верніке) і хронічна. Клініка. Діагностика. Особливості алкогольної залежності у дитячому, юнацькому віці. Особливості алкогольної залежності у жінок. Основні принципи лікування алкогольної залежності та алкогольних психозів. Особливості примусового лікування. Судово-психіатрична експертиза при алкоголізмі і алкогольних психозах. Оцінка простого і патологічного сп'яніння
2.13	Сучасний стан проблеми наркотичної залежності та залежності від токсичних речовин. Формування наркотичного синдрому та його ознаки. Класифікація наркоманій. Клінічні прояви і перебіг окремих видів наркоманій: опіїдна залежність, опійна залежність. Залежність від кокаїну, каннабіноїдів та інших психоактивних речовин. Полінаркоманії. Класифікація. Клінічні прояви і перебіг окремих видів

	токсикоманій. Основні принципи лікування наркотичної залежності та залежності від токсичних речовин. Особливості примусового лікування. Судово-психіатрична експертиза при наркотичній залежності та залежності від токсичних речовин. Нехімічні адикції: визначення поняття, класифікація, діагностика, лікування.
2.14	Сучасні методи лікування психічних захворювань і принцип класифікації різних видів терапії. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів. Антипсихотики. Класифікація. Загальна характеристика психотропної дії. Клінічні показання до застосування антипсихотиків різних фармакологічних груп. Антидепресанти. Загальна характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Транквілізатори. Характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування. Психостимулятори. Особливості психотропної дії. Методика лікування психостимуляторами. Ноотропні засоби. Визначення і загальні особливості. Механізми психотропної дії. Клінічне застосування застосування. Невідкладна терапія психічних захворювань. Інтенсивна терапія
2.15	Психотерапія. Визначення. Види. Місце психотерапії в доказовій медицині.
2.16	Основні принципи медико-психологічної реабілітації

Вступний екзамен зі спеціальності проводиться письмово. Екзаменаційні роботи виконуються на листках зі штампом академії. На листках неприпустимі будь-які умовні помітки, які б розкривали авторство роботи. Автор роботи вказується тільки на титульному листі. Під час екзамену забороняється використовувати підручники, навчальні посібники та інші матеріали, що не передбачені рішенням Приймальної комісії. При використанні під час випробування сторонніми джерелами інформації (у т.ч. підказуванням) кандидат усувається від участі у випробуваннях. На його екзаменаційній роботі екзаменатор вказує причину усунення та час. При перевірці така робота дешифрується та за неї виставляється незадовільна оцінка незалежно від обсягу та змісту написаного. Особи, які не встигли за час екзамену повністю виконати екзаменаційні роботи, здають їх незакінченими. Оцінка з екзамену оголошується вступникові після перевірки письмових робіт.

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література (базова):

1. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Герасименко М.В., Пішко І.О., Лозінська П.С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ. 2018. 156 с.
2. Актуальні питання психіатрії у практиці сімейного лікаря : навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів- слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю. В. Вороненко [та ін.] ; за ред.: Ю.В. Вороненко. О.Г. Шекери, В.Д. Мішиєва ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини. Київ : Заславський О.Ю., 2018. 142 с.
3. Війна в Україні: патоморфоз психічних і поведінкових розладів / Б.В. Михайлов, С.А. Риженко. С.М. Мороз. Київ : Дніпро, 2019. 377 с.

5. Вступ до психіатрії: 7-го вид./Дональд В. Блек. Пенсі К. Андреасен; наук. ред. пер. Ганна Кожина. - К.: ВСВ «Медицина», 2024. - XVIII. 597 с.
6. Гостра бойова контузійна черепно-мозкова травма: патогенез, діагностика, лікування / Бовт Ю.В.[та ін.] ; за ред. В.О. Коршняка. Харків: Лібуркіна Л.М.. 2018. 154 с.
7. Кризові стани в сучасних умовах: діагностика, корекція та профілактика / під ред. проф. Л.М. Юр'євої. К.: Видавництво ТОВ «Галерея Принт». 2017. 174 с.
8. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології / О.С. Чабан, О.О. Хаустова, В.Ю. Омелянович. Київ: Медкнига. 2019. 165 с.
9. Нові клінічні протоколи: психіатрія: (фінська версія): для лікарів-психіатрів, наркологів та психотерапевтів на стаціонар, етапі лікування пацієнтів, а також для сімейн. лікарів і неврологів. Київ: Проф. видання. Україна. 2020. 265 с.
10. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник / І.Я. Губенко. О.С. Карнацька. О.Т. Шевченко. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 3-є видання. 312с.
11. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник: у 2-х томах / Наталія Пророк, Ольга Запорожець. Джошуа Креймеєр. Людмила Гридковець. Людмила Царенко та ін. Київ. 2018. Том 1.208 с.
12. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник: у 2-х томах/ Л. Царенко. Т. Вебер, М. Войтович. Л. Гриценко, В. Кочубей. Л. Гридковець. Київ, 2018. Том 2. 240 с.
13. Охорона психічного здоров'я в умовах війни: у 2 т / Амер.-укр. мед. фундація; пер. з англ.: Т. Охлопкова. О. Брацюк; Київ: Наш Формат, 2017. Т. 2. 546 с.
14. Охорона психічного здоров'я в умовах війни: у 2 т. / Амер.-укр. мед. фундація; пер. з англ. Т. Семигіна [та ін.]. Київ: Наш Формат, 2017. Т. 1. 568 с.
15. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник / За заг. ред. О.С. Чабана. О.О. Хаустової. 2-е видання, доповнене. К.: Видавничий дім Медкнига. 2021.216 с.
16. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О.С. Чабана. О.О. Хаустової. 3-є видання, виправлене і доповнене. К.: Видавничий дім Медкнига. 2021.200 с.
17. Практична психосоматика: тривога. Навчальний посібник / За заг. ред. О.С. Чабана. О.О. Хаустової. К.: Видавничий дім Медкнига. 2022. 144 с.
20. Психіатрія і наркологія: підручник / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Н.Ю. Напрєєнко; за ред. О.К. Напрєєнка. 3-є вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2017. 424 с.
21. Психіатрія і наркологія: підручник / ІЛ. Погорелов, О.Д. Манаєнкова. 2-е вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018 р. 320 с.
22. Психіатрія особливого періоду: навчальний посібник/ 2-е вид. перероб. і доп. // Ю.В. Рум'янцев, О.Г. Сиропятов, Г.В. Осьодло, Г.В. Іванцова, О.В. Друзь. К.: «МП Леся», 2015. 228 с.

23. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навч. посіб. / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. К.: ВСВ «Медицина», 2019. 344 с.
24. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник. К.: ВСВ «Медицина», 2019. 224 с.
25. Психіатрія. Еталони практичних навичок: навчальний посібник / В.Д. Мішиєв, В.Ю. Омелянович, Є.Г. Гриневич; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім.П.Л. Шупика. К.: Медінформ, 2018. 173с.
https://nmapo.edu.ua/images/instsimmmed/karoityh/Elektronniy_posibnik/public_html/index.html
26. Психогенні психічні розлади: навчально-методичний посібник / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 208с.
27. Стрес-асоційовані розлади здоров'я в умовах збройного конфлікту / В.С. Гічун, А.Г. Кириченко, В.М. Корнацький [та ін.]. Дніпро: Акцент ПП, 2019. 323 с.
28. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології: Монографія. К.: Видавничий дім Медкнига, 2019. 172 с., з іл.

Додаткова:

1. Аутоагресивна поведінка підлітків. Монографія / О.В. Погорілко, А.М. Скрипніков, Л.О. Герасименко, Р.І. Ісаков. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2017. 141с.
6. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. 2-е вид., переробл. і допов. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 312 с.
7. Основи медичної психології. Навчально-методичний посібник / В.М. Ждан, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Г.Т. Сонник, М.О. Денеко. Полтава: ГОВ «АСМІ», 2014. 255с.
8. Перинатальна психологія. Монографія / А.М. Скрипніков, Л.О. Герасименко, Р.І. Ісаков. К.: Видавничий дім Медкнига. 2017. 168 с.
9. Психологія травмуючих ситуацій. Навчально-методичний посібник / Мороз Р. А. Миколаїв: Іліон. 2018. 298 с.
10. Наркологія. Навчальний посібник під ред. В.Джужі / К. Соціс., 2012. 356 с.
11. Психіатрія особливого періоду: навчальний посібник [для лікарів та психологів]/Рум'янцев Ю.В., Сироп'ятов О.Г., Осьодло Г.В. К.: УВМА. 2014. 193 с.
12. Psychiatry / ed. J. H. Scully. 4th ed. Philadelphia etc.: Lippincott Williams & Wilkins, 2001. XI. 339 p.: ill., tab. (National Medical Series for Independent Study). Ind.: p. 335-339. - ISBN 0-683-0791-6.
13. Stahl's essential psychopharmacology: neuroscientific basis and practical application / Stephen M. Stahl; with illustrations by Nancy Muntner. Published in the United States of America by Cambridge University Press. New York. 2013. 4th ed. 626 p.

Нормативно-правова база (в т.ч. ВЛК, оформлення направлення на МСЕК):

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1317 «Питання медико-соціальної експертизи» (редакція від 16.08.2019)
2. Наказ МОЗ України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у

зкладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (редакція від 13.03.2020).

3. Закон України «Про психіатричну допомогу» від 22.02.2000 №19 (зі змінами)

4. Наказ МОУ від 14.08.2008 № 402 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України» із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства оборони.

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 року № 1018-р «Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року».

7. Наказ МОЗ України від 30.11.2017 року № 1504 «Про затвердження форми звітності щодо надання психіатричної допомоги населенню».

8. Наказ МОЗ України від 31.08.2017 року № 992 «Про затвердження Правил застосування примусових заходів медичного характеру в спеціальному закладі з надання психіатричної допомоги».

9. Наказ МОЗ України від 15.04.2008 року № 199 «Про затвердження Порядку застосування методів психологічного і психотерапевтичного впливу».

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2000 року № 1465 «Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність, або оточуючих».

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.11.1997 року № 1238 «Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення».

12. Наказ МОЗ України від 28.11.1997 року № 339 «Про вдосконалення системи профілактичних протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів».

Уніфіковані клінічні протоколи та настанови:

1. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Депресія (легкий, помірний, тяжкий депресивні епізоди без соматичного синдрому або з соматичним синдромом, рекурентний депресивний розлад, дистимія) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25 грудня 2014 року № 1003) // https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2014_1003_kpmd_depresiya.pdf

2. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 19.07.2024 року № 1265) // https://moz.gov.ua/storage/uploads/ec4ae01d-d0d3-4c0a-bf92-3cefbe633be/dn_1265_19072024_dod.pdf

3. Психічні та поведінкові розлади (синдром залежності) внаслідок вживання опіоїдів. Клінічна настанова, 2020 р. // https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/2020_10_02_kn_opioidy.pdf

4. Стандарт медичної допомоги «Психічні та поведінкові розлади внаслідок

вживання опіоїдів» 2020 р. // https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2020/1/2020_2555_st_opioidy.pdf

6. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації. Розлади аутистичного спектра (розлади загального розвитку). (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 15.06.2015 № 341) https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2015_341_ukpmd_autism.pdf

7. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та паліативної медичної допомоги. Деменція. (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 19.07.2016 № 736).

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри військової психіатрії, медичної та клінічної психології
від «12» січня 2026 р. № 6

Начальник кафедри військової психіатрії,
медичної та клінічної психології
полковник медичної служби
«12» січня 2026 р.

Катерина МАРУЩЕНКО